

SORU: Allah'ın varlığı hakkındaki kurani deliller hangileridir ?

CEVAP: Afaki ve enfusi deliller

SORU: afaki deliller neye işaret etmektedir?

CEVAP: ufuklar mânâsına gelen Afak yerdeki ve gokteki varliklara isaret etmektedir

SORU: enfüsi deliller neye vurgu yapmaktadır?

CEVAP: insanın kendisine veya iç dünyasına vurgu yapan deliler

SORU: Âfâkî delillere ayet örnekleri veriniz?

CEVAP: Casiye45, 3-5 Yunus 5,6 Enbiya 32-33 Bakara 164

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَخْثَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Şüphe yok ki göklerin ve yerin yaradılışında, gece ile gündüzün ihtilâfında, nâsa faydalı olan şeyler ile denizde akıp giden gemilerde ve Allah'ın semadan indirip onunla yeryüzünü ölümünden sonra ihya eylediği suda ve yeryüzünde her nevi hayat sahibi mahlûkat yaymasında, rüzgârların değiştirilmesinde ve gök ile yer arasında musahhar olan bulutta teakkul eden bir kavim için elbette nice âyetler vardır.bakara/164

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

Ve o (Hâlik-i Azîm) dir ki, geceyi ve gündüzü, güneşi ve ay'ı yaratmıştır. Herbiri bir felekte yüzmektedir.embiya/33

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ

Şüphe yok ki, gece ile gündüzün birbirini takib etmesinde ve Allah Teâlâ'nın göklerde ve yerlerde yaratmış olduğu şeylerde muttakî olan bir kavim için elbette âyetler vardır.yunus/6

إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ

Şüphe yok ki, göklerde ve yerde mü'minler için elbette ibretler vardır.casiye/3

وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَخْثَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Ve gece ile gündüzün ihtilâfında ve Allah'ın gökten bir rızık indirip onunla yeri ölümünden sonra diriltmesinde ve rüzgârları bir taraftan diğer tarafa döndürmesinde de âkilâne düşünenler olan bir kavim için ibretler vardır.casiye/5

SORU: Allah'ın varlığını ispatlamak da kelimcilerin kullanmış olduğu deliler hangileridir?

CEVAP: hudus delili, imkan delili, gaye ve nizam delili

SORU: Hadis ve muhdis ne anlama gelmektedir

CEVAP: Sonradan meydana gelen her şeye hadis onun yaratıcısının adı muhdis denir

SORU: hudus delili nin dikkat çekmeye çalıştığı esas düşünce nedir?

CEVAP: Evrendeki varlık ve olayların bir faili ve yaratıcısı olması gerektiridir

SORU: hudus delilini ilk kullananlar kimlerdir?

CEVAP: ilk defa Çad bin dirhem kullanmış ondan cehm bin safvan ve ondan da mutezileye intikal etmiştir

SORU: hudus delilini geliştiren ve öncülerinin ispat eden kimdir?

CEVAP: Ebul huzeyl el allaf

SORU: hudus delili hangi önermelerle ifade edilir?

CEVAP: Alem hadistir, Evren sonradan var olmuştur, Her hadisin bir muhdisi vardır. O halde aleminde bir muhdisi vardır

SORU: alemi Cevher ve Araz diye iki kısma ayıran kalamcıların ileri sürdüğü önerme hangisidir?

CEVAP: Alem hadistir

SORU: imkan delili kullanan kalamcılar hangileridir?

CEVAP: Şehristani Taftazani Cürcani

SORU: imkan delilinin dayandığı hükümler nelerdir?

CEVAP: aklın verdiği hükümlere dayanır aklın hükümleri de vacip, muhal ve mümkün olmak üzere üçe ayrılır

SORU: mümkün ne demektir?

CEVAP: varlığı da Yokluğunda imkan dahilinde olan demektir

SORU: herkese hitap eden ve en çok kullanılan delil hangisidir?

CEVAP: gaye ve nizam delilidir

SORU: Kuranı Kerim'deki ayetler en çok hangi delile dikkat çeker?

CEVAP: gaye ve nizam deliline

SORU: devir ve teselsulun iptali için ileri sürülen deliller hangileridir?

CEVAP: Burhani tatbik ve Burhani tezayufdur

SORU: Teselsul nedir?

CEVAP: hadiste mümkünlerin birbirinin illeti ve etkin sebebi olarak geriye doğru sonsuzca devam etmesidir

SORU: devir nedir?

CEVAP: İki mümkün varlığın birbirinin illeti ve mamülü sebep ve neticesi olmasıdır

SORU: varlığı zorunlu olduğu halde başkasına bağlı olanı..... denir..... varlığı zorunlu olan demektir varlığı kendisinden olup başkasına bağlı olmayan yokluğu asla düşünülemeyen varlığı da..... denir?

CEVAP: vacip, vacip ligayrihi denir, vacip lizatihi denir,

SORU: Allah'ın varlığı konusundaki kurani deliller hangi ayete göre kısımlara ayrılmıştır?

CEVAP: fussilet(45/53)

سُرِّيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۖ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ Yakında onlara ufuklarda ve kendi nefislerinde olan âyetlerimizi göstereceğiz, tâ ki, onlar için onun hak olduğu tezahür etsin. Kifâyet etmiyor mu ki, Rabbin, şüphe yok ki O, her şey üzerine şâhittir.fussilet/53